

EEN BETER Kerstfeest

C.W. BARTLEMA - VAN GINKEL

EEN
BETER KERSTFEEST

DOOR

C. W. BARTLEMA-VAN GINKEL

Tekeningen van Rie Reinderhoff

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

„Moe, Moeke, Moe-oe. . . .”

„Ja, Froukje, wat is er, moeke heeft het druk. . . .”

„Moeke, mogen we hem nu ook versieren? Waar zijn de ballen? . . . .”

„Maar kind, dat kan nou toch niet. Pas vanavond, als vader weer thuis is. Dan zal hij de doos met versieringen van de vliering halen en dan is het huis ook aan kant. Eerder niet.”

„’t Duurt nog zo lang,” zei Froukje weer.

Maar moeder antwoordde niet; ze keek door het raam naar buiten en toen riep ze: „Harm”, en nog eens: „Harm”.

„Waar is die jongen nou, toe, Froukje, zoek Harm eens.”

„Hangen we de papieren slingers ook op, Moeke, net als toen ik jarig was?”

„Nee, die slingers niet, dat doen we niet met Kerstmis, alleen op een verjaardag.”

„En de juffrouw op de Zondagsschool zegt, dat Kerstfeest eigenlijk de verjaardag is van onze lieve Heer.”

„Nou ja, maar de kerstboom is toch veel mooier, daar staan de papieren slingers niet bij. . . . , maar toe, Froukje, ga nou Harm roepen; hij zit zeker weer bij de konijnen. . . . .”

„Moeke, mogen we ook vriendjes vragen op het feest?”

„Nee, ieder viert ’t toch in zijn eigen huis ’t liefst.”

„Maar als ze ’t nou niet vieren, mag het dan, mag ik ’t dan vragen?”

„Ja, goed, maar hou nou eens op met praten. Er is nog zoveel te doen. . . . O, daar is Harm. Harm, je moet voor me naar ’t dorp, boodschappen doen. Heel wat. k Zou de kar maar nemen.”

„Kijk, hier is ’t lijstje: meel, drie broden, een roggemik, krentenbollen, kransjes en een pak kaarsen. . . . Kijk, het staat allemaal op ’t lijstje, en hier is het sloop om alles in te doen.”

Kleine Froukje danste van plezier. „O, Moeke, mag ik mee, toe, mag ik mee?”

Moeke keek wat bedenkelijk. 't Is al zo vroeg donker en zo'n kleine meid van vijf jaar langs 't bospad. . . .

„k Zal wel op 'r passen, Moeke,” zei Harm. „Als ze moe is, mag ze op de kar zitten.”

„Maar 't zal zo koud zijn. Goed inpakken in ieder geval. Hier, de dikke das om en je wantjes niet vergeten, jij ook niet, Harm.” Moeder haalde de beurs en deed 't geld met het boodschappenlijstje er in.

„Niet verliezen, Harm, stop het maar diep in de zak.”

Moeder haastte zich naar binnen. Er moest nog heel wat gebeuren eer in het kleine boerderijtje alles blonk en glom en het er voor de dag van morgen feestelijk en gezellig uit zou zien.

Daar zag ze net nog hoe Froukje nu al op de kar zat en Harm haar voorttrok. „Ze kunnen nog ver voor donker thuis zijn gelukkig,” dacht moeder.

*
* *

't Ging met een gezellig vaartje langs het hobbelige bosweggetje. Froukje moest zich met beide handjes vasthouden om er niet af te wippen.

„Ho,” riep ze, „k wil er af, Harm.”

Met een bons stond de kar stil.

„Maar dan flink doorstappen, hoor, anders komen we te laat.”

„We krijgen vast een balletje bij vrouw De Weert, zóveel boodschappen,” zei Froukje wijs.

Het weggetje maakte een bocht.

„Kijk, Harm, daar is Spits ook.”

„Dan zal Eldert er ook wel zijn,” zei Harm.

En jawel, uit een zijpaadje kwam een donker, slordig gekleed jongetje. In zijn arm een bundel takken.

„We gaan naar 't dorp,” zei Froukje, „we kopen van alles voor morgen, zie je, voor 't Kerstfeest; hebben jullie ook feest?”

„k Weet het niet,” zei Eldert.

„En moeder zegt, iedereen heeft feest.”

„Mot je maar geld hebben. . . .” zei Eldert.

Spits draaide en sprong om de kinderen heen.

„Ga je een eindje mee?” vroeg Harm.

„Nee, k moet hout rapen,” zei Eldert. „Vader zegt, 't kan wel gaan vriezen.”

„Wij gaan vanavond de boom versieren. Hij staat al in de schuur. Kom je ook? Wacht dan maar hier tot we terugkomen.”

Froukje was altijd royaal met haar uitnodigingen. Ze speelde graag met Eldert, die maar één jaar ouder was dan zij.

Eldert kon zulke leuke dingen maken. Hij had een echt mes en dan maakte hij van een stukje hout soms zo maar een biggetje, of een poes, of een mannetje.

Eldert woonde met vader, moeder en nog veel broertjes en zusjes in een woonwagen, aan de andere kant van het bos. Eldert was de jongste. Hij had al grote broers. Die liepen met een scharenslied langs de huizen en vader was ketellapper en had ook voor de moeder van Froukje en Harm al eens een kapotte pan weer heel gemaakt.

Zo was het gekomen, dat Eldert en Spits bij Froukje kwamen spelen. Eldert had de pan teruggebracht, die zijn vader gemaakt had. En toen had moeder hem een appel gegeven en Froukje had hem gevraagd of hij de konijnen van Harm eens wou zien, want er waren net jonge konijntjes. Froukje en Eldert knielden voor het hok en heel voorzichtig deed Froukje het hok open en Eldert mocht er eentje vasthouden. Maar toen begon Spits tegen hem op te springen en het konijntje werd zo bang. Het had zich bijna losgerukt. Gelukkig kon Eldert het nog net in het hok stoppen bij zijn moeder en Froukje hield Spits vast. Toen gingen ze samen nog wat rondlopen en Froukje liet hem alles zien.

„En waar woon je?” vroeg Froukje toen.

„In een woonwagen, daar, achter 't bos,” wees Eldert met zijn hand.

„Wat leuk, mag ik ook eens bij jou komen?”

Toen riep moeder Froukje en dadelijk vroeg ze of Eldert nog eens mocht komen spelen.

Froukje was veel alleen omdat Harm al naar school ging.

Moeder had Eldert eens aangekeken. Wat zag die jongen bleek — en zijn haar moest ook nodig geknipt worden. Zou hij wel een goed vriendje voor Froukje zijn?

Toen Eldert moeder vragend aankeek, zag ze, dat hij eerlijke ogen had en moeder kreeg medelijden.

„Zul je dan netjes je haar kammen en je handjes wassen, Eldert?”

Dat moet Froukje ook altijd doen. Dan mag je nog eens weer komen spelen."

En zo was het gewoonte geworden, dat Eldert vaak bij Froukje kwam. Altijd stak hij zijn beide gewassen handen uit naar moeder, en dan lachte moeder, omdat hij zo goed onthouden had, wat ze gezegd had.

Ook had ze hem al eens een buisje van Harm gegeven, dat Harm te klein was geworden. Wat was Eldert daar blij mee geweest! Maar nu was Eldert in zijn dunne jasje 't bos ingestuurd om te sprokkelen en Harm en Froukje liepen hard om de verloren tijd weer in te halen.

*
* *

Wat was het druk in 't dorp en in de winkels. Wat moesten ze een poos wachten voor ze aan de beurt waren. Maar eindelijk lag dan alles op de kar.

't Werd tijd ook. De torenklok had al vier uur geslagen en ze moesten voor donker thuis zijn.

„Ga maar meteen op de kar zitten, Frouk, dan gaat 't vlugger,” zei Harm. „En houd dan het sloop goed vast.”

„Mijn handen zijn zo koud,” zei Froukje, „en mijn voetjes ook.”

„Moet je op je handjes blazen,” zei Harm, „dat helpt.”

Maar Froukje bleef klagen.

„Nou, kom er dan maar af. Als je hard loopt, word je wel warm.”

Ze waren op 't bospaadje gekomen. Daar moesten ze achter elkaar lopen. Froukje moest haar best doen om bij te blijven, want Harm liep vlug.

„O, Harm, kijk eens, denneappels en zulke grote, die kunnen we aan de boom hangen,” riep Froukje.

„Nee, Frouk, 't wordt zo gauw donker, kom nou, toe . . . .”

Maar Froukje was het bos al ingelopen en luisterde niet, ze stopte de denneappels in haar mantelzak.

„Nog even wachten, Harm, toe, moeder vindt ze vast ook mooi, misschien mogen we ze wel vergulden. O, kijk, daar zie ik prachtige . . . .”

En hoe Harm ook riep, Froukje liep verder 't bos in. Hij zag haar niet eens meer. Er waren daar kleine heuveltjes en Froukje was achter zo'n bergje verdwenen.

„Froukje, . . . Frouk, . . . kom nou, . . . 't wordt laat.”

Maar in plaats van een antwoord hoorde hij ineens hard huilen. Toen liet Harm zijn kar in de steek en holde 't bos in. Wat zou er gebeurd zijn?

En toen hij aan de andere kant van 't bergje kwam, zag hij het al: Froukje was in een greppel gevallen en zat schreiend met haar handje over haar enkel te wrijven. De denneappels waren uit haar mantelzak gevallen en lagen om haar heen.

„O, Harm, 't doet zo'n pijn. Ik kan vast niet lopen. O, en al mijn denneappels zijn gevallen. O . . . .”

Harm stopte er een paar in zijn jaszak.

„Stil nou, 't is je eigen schuld, ik riep je aldoor en nou heb je 't. Ga eens opstaan, ik zal je steunen.”

„Au, 't gaat niet, 't doet zo'n pijn.”

„Nou, wacht, ik zal je dragen, klim maar op mijn rug, zo.”

„Ik kan er niet bij, Harm. O, hoe komen we nou bij moeke.”

Harm ging op één knie zitten en toen kon Froukje haar armpjes om zijn hals slaan. 't Was moeilijk om overeind te komen, maar 't lukte en voetje voor voetje droeg hij Froukje over het bergje naar het bospad. Gelukkig dat de kar er stond.

Ha, daar zag hij het lichte pad al. In het bos was 't veel donkerder. Hij struikelde bijna.

„Ben ik zwaar, Harm, ben je moe?” vroeg Froukje.

„We zijn er haast,” zei Harm.

Nog een paar stappen en daar waren ze op 't pad.

Harm keek rechts en links. Waar was de kar? Voorzichtig liet hij Froukje neer en zei: „Blijf even zitten, Frouk.”

Het paadje maakte een bocht, dicht bij de plaats waar ze uit het bos waren gekomen.

Harm holde naar de kromming van het weggetje en ja . . . daar stond de kar. Maar o . . . wat was dat nou? Hij keek rechts en links, achterom, dan weer naar de kar, de lége kar.

Waar was het sloop nou? Al de boodschappen weg. Versuft stond hij daar. Wat was er toch gebeurd? Nee, de bomen konden het hem niet vertellen. Toen pakte hij het touw van de kar en trok hem langzaam voort tot waar Froukje was.

Froukje zag dadelijk, dat er iets was. Zo bedroefd keek Harm. Toen zag ze de lege kar.

„Waar is 't sloop, Harm?” Op één been hinkend kwam ze naar hem toe.

„Weg . . .” was alles wat Harm kon zeggen.

Maar hij keek zo verslagen, dat Froukje begreep, dat er iets heel ergs gebeurd was.

„Maar hoe . . . wat dan . . .” en ineens barstte ze in snikken uit.

„Stil nou,” zei Harm, „ga d'r op, we moeten naar moeder.”

Froukje snikte nog zachtjes verder; om de pijn, of om de verloren zak . . . ze wist het niet eens, of misschien ook, omdat ze zo dom was geweest.

En Harm liep zo hard hij kon en de kar bolderde over het bospad.

*
• •

Aan het eind zagen ze Spits en Eldert weer, die bezig was de takkenbossen aan elkaar te binden. En toen moest Harm wel vertellen, dat alle boodschappen weg waren, de hele zak met alles. En dat Froukje haar voet zo'n pijn deed.

Eldert zei niet veel. Hij nam het touw van de takkenbossen in de hand en ging 't zijpad in, dat naar de woonwagen liep.

Froukje begon nu pas te begrijpen hoe erg het was.

„Hebben we nou ook geen kaarsen, Harm? Hoe moet dat nou? En geen kransjes, en geen brood . . . niks.”

Daar zagen ze het huis al.

Moeder stond al op de uitkijk. Met een ruk stond de kar stil.

„O, Moeder.”

En toen kon die grote Harm zich ook niet meer goed houden. Grote tranen kwamen in zijn ogen.

„O, Moeder, alles is weg, het hele sloop met alles.”

„Maar beste jongen, hoe kan dat nou?”

En toen vertelde Harm alles wat er gebeurd was aan moeder, en moeder keek hoe langer hoe bedrukker.

„O, Froukje, 't is allemaal jouw schuld, en hoe moet het nou? Ik heb geen geld voor nieuwe boodschappen.”

„Als vader nou maar thuiskwam. We moeten toch zien, dat we de zak weer terugkrijgen.”

„Is hij soms van de kar afgerold, Harm? Ik zag, dat je zo erg hard liep.”

„Nee, heus niet, Moeke, hij was er nog toen Froukje de denne-appels zocht; ik bleef bij de kar, totdat ik haar hoorde huilen. Toen moest ik wel naar haar toe.”

Ja, moeder begreep wel hoe het gegaan was. De zak moest gestolen zijn, maar door wie?

Daar kwam vader aan en weer werd alles verteld. Vader en moeder keken elkaar aan. Ze hadden wel een vermoeden wie het gedaan kon hebben, maar wilden het niet zeggen.

*

* *

Het was intussen al donker geworden.

„Kunnen we nou geen Kerstfeest vieren?” vroeg Froukje.

„Natuurlijk wel,” zei vader. „Kerstfeest blijft het en ik zal de versieringen van zolder halen.”

„Maar we hebben geen kaarsen,” zei Harm.

„Misschien zijn er nog wat stompjes van verleden jaar, dan moeten we het daar maar mee doen.”

Moeder zuchtte.

Daar kwam vader met de zilveren ballen en slingers. Moeder legde ze voorzichtig uit op de tafel.

Froukjes gezichtje bleef echter bedrukt, en het hele plezier van het versieren leek bedorven. Harm legde de twee denneappels, die hij opgeraapt had, er naast.

Ineens hoorden ze een luid gekef en toen een harde bons. „Dat is Spits,” zei Froukje, en meteen riep ze: „Eldert, Eldert.”

Vader deed de deur open. Hij zag niemand. Maar wat stond daar naast de deur?

„Kom eens hier, vrouw,” zei vader, „licht eens even bij.”

Harm was ook naar buiten gekomen en toen kwam Spits kwispelstaartend op hem af.

En Eldert, die stil weg had willen lopen, zagen ze nu ook.

Vader riep hem: „Kom hier, Eldert, kom binnen, jongen.”

En wat stond er nu bij de deur? . . .

De zak met de boodschappen.

Froukje vergat haar pijn en kwam op één beentje dansend naar de deur. En ze juichte en zong een wijsje van:

„Hij is er weer, hij is er weer
en Eldert heeft hem gevonden . . .”

En toen nog weer, en nog weer, tot moeder zei: „Wees nou eens stil, Froukje, laat Eldert eens vertellen waar hij hem gevonden heeft. Kom, doe de deur eens dicht, toe, Eldert, vertel eens.”

Eldert keek verlegen en bedrukt.

„Waar vond je hem, Eldert?” vroeg Harm.

Maar Eldert bleef zwijgen, tot vader zei:

„Kom, Eldert, je moet 't ons toch zeggen, we zijn zo blij, dat alles nu terecht is . . .”

„Niet alles,” zei Eldert, „de krentenbollen . . .”

En toen hield hij zijn arm voor zijn ogen, want hij wou niet laten zien, dat hij tranen in zijn ogen had en dat hij zich zo schaamde.

„Zijn de krentenbollen weg?” vroeg Froukje.

Moeder had intussen het sloop leeggemaakt.

Toen het pak kaarsen te voorschijn kwam, begon Froukje weer te zingen:

„De kaarsen, de kaarsen,
nu hebben we toch kaarsen . . .”

En eindelijk begon Eldert te vertellen wat er gebeurd was.

„Ulco en Andor hebben het gedaan. Ik zag, dat ze krentenbollen aten en alles lag op de tafel. Toen zei Ulco, dat hij een kerstboom wist in het bos. Ze wilden ook Kerstfeest vieren. En toen ging ik onder de wagen zitten en gingen ze met de bijl in het bos en toen ging ik alleen alles in de zak doen en toen . . .”

„En toen,” zei moeder, „toen brachten jij en Spits alles weer bij ons. Dat is erg flink en lief van je, hoor, en nou mag jij meehel-
pen onze boom versieren.”

Maar Froukje, die alles niet zo erg goed begrepen had, zei: „En nou hebben jullie ook een boom, hè?”

Eldert knikte.

„O maar,” zei Froukje, „nou hebben jullie geen kaarsen.”

„Moeke, mag Eldert nou van ons . . .”

„Stil nou eens, kleine meid,” zei vader, „ben je al helemaal ver-
geten, dat al die narigheid door jou gekomen is?”

Vader nam Froukje op zijn knie en keek haar aan met ernstige
ogen en Froukjes lipjes begonnen te trillen.

„Zul je 't onthouden, meiske, dat je doen moet wat je aan moe-
der beloofd hebt?”

Froukje knikte en verborg haar hoofd tegen vaders kiel.

Toen ging vader zich wassen en moeder maakte de avondboter-
ham klaar. Ook een dikke voor Eldert.

„Zal je moeder niet ongerust zijn, Eldert?” vroeg moeder.

Maar Eldert zei, dat vader en moeder nog niet thuis waren, en
Silva en de anderen ook niet, alleen Ulco en Andor.

Toen kwam vader weer binnen. Hij had gehoord wat moeder
had gevraagd.

„Weet je wat,” zei vader, „ik breng straks Eldert thuis. En
moeder, wat denk je, zou Harm nog even mee kunnen?”

Moeder knikte. Ze begreep wel waarom vader dat zei.

Toen de avondboterham op was, begon ook Elderts gezicht weer
wat op te klaren.

Heel voorzichtig nam hij de mooie, zilveren ballen uit de doos.

En daarna kwam het gouden vogeltje en de mooie, grote piek
en Froukje mocht helpen om de zilveren slingers op te hangen.

En toen lagen er alleen nog maar de twee denneappels.

„Die hangen we ook op,” zei moeder, en keek Froukje aan.

Vader maakte er een ijzerdraadje aan vast.

„En nu gaat Froukje naar bed, 't is al veel te laat.”

En toen, in het pikkedonker, gingen vader, Harm en Eldert, en
natuurlijk Spits ook, door het bos naar de woonwagen. Eldert
droeg de tas, die moeder hem meegegeven had.

•
•
•

Een kleine stormlantaarn hing bij de ingang en naast het trapje stond het denneboompje.

Eldert keek er even naar en verschool zich toen achter Harms vader, die de deur opendeed.

„Goed volk,” riep hij.

Daar zaten Elderts vader, moeder, de grote broers en zusjes om de tafel.

„Daar heb je de verrader,” zei Andor.

„Verrader?” zei vader. „Kom nou, je mag je kleine broer wel dankbaar wezen.”

Ze waren allemaal een poosje stil.

Toen begon vader:

„Ik zag hier bij het trapje een kerstboom staan, jullie willen hier dus ook Kerstfeest vieren. Daar ben ik blij om.”

Vader wachtte even en het was stil in de wagon.

Daarna ging vader verder: „Maar Eldert had niet mee feest kunnen vieren, want hij wist, dat de krentenbollen, de kransjes, de kaarsen van ons waren, van zijn vrienden, en dat jullie de zak van de kar hadden genomen. . . . gestolen.”

Andor en Ulco wriemelden verlegen met hun handen en leunden voorover. Ze durfden niet opkijken.

Hun vader was opgestaan en trok aan zijn pijp. Moeder verschikte de kommetjes op de tafel en de zusjes keken ook verlegen voor zich heen.

„Maar nou hebben jullie een kerstboom, en heb ik een voorstel. Eldert heeft een Kerstfeest verdiend en . . . nou ja, 't Kerstkind komt voor iedereen, ook voor jou, Ulco, ook voor Andor, voor mij, voor ieder. En het Kerstkind komt om ons te zeggen, dat we elkaar moeten liefhebben en ook . . . vergeven. En 't wil ons vrede geven, vrede hier van binnen, in ons hart. Want zonder dat is het geen Kerstfeest. Froukje wou jullie wat van onze kaarsen geven, en ik wed, dat vader wel mooie, blinkende sterren kan maken van blik, hè Eldert?”

Eldert keek zijn vader blij aan en knikte, ja, dat kon zijn vader vast wel.

„En als moeder dan de kerstgeschiedenis voorleest, is het hier ook feest. . . .”

En toen gaf vader Andor een stevige klap op de schouder.

„En dan wordt het een beter feest, dan jullie gedacht hadden, hè?”

Andor en Ulco sloegen hun ogen naar vader op. Ze wisten niet wat te zeggen. Maar vader zag het wel, dat ze dankbaar waren en blij en zich heel erg schaamden over wat ze gedaan hadden. En toen zei vader nog: „Op 't Kerstfeest kunnen we altijd een nieuw begin maken, denk daar maar aan, jongens.”

Toen mocht Harm de tas te voorschijn halen en er uit nemen wat moeder meegegeven had: zes kaarsen, een zakje met kerstkransjes en ook nog een boekje. Buitenop was een mooi plaatje. Je zag de engelen uit de hemel, en de herders in het veld keken er naar. En in het boekje stond de kerstgeschiedenis en ook nog kerstversjes om te zingen. En dan was er ook nog een verhaal in. Dat wist Harm wel, want hij had 't vorig jaar ook zo'n boekje gekregen. Daarna namen vader en Harm afscheid en Elderts vader en moeder drukten vader stevig de hand.

„U wordt bedankt, en Harm ook, en Froukje, voor de kaarsen en . . . en voor het boek vooral en voor alles, wat u gezegd hebt. We zullen er aan denken, morgen . . . en het nooit vergeten.”

Ulco en Andor lichtten vader en Harm bij en brachten hen het donkere bospaadje af tot aan de bosrand. Voor hen lag de grote heide en daarboven pinkelden de sterren, zo helder, of de maan scheen. Harm zei: „Als nou de engelen uit de hemel kwamen, wat zou dat fijn zijn.”

„Maar we kennen hun lied, hè jongen?”

„Hè ja,” zei Harm, en meteen begon hij te zingen. En zijn heldere jongensstem klonk ver over de heide en moeder hoorde het ook in de kamer. Ze glimlachte en ging gauw naar de deur. Daar kwamen ze aan, vader en Harm, stevig gearmd. Ze wuifden haar al toe.

„Alles is goed,” dacht moeder. „Wat zullen we een heerlijk Kerstfeest hebben; beter dan we gedacht hadden.”

*
*
*

En zo werd het ook. En toen de volgende avond vader, moeder, Harm en Froukje om de lichte boom zaten, brandden in de woonwagen ook de kaarsjes en ook daar keken alle ogen blij, terwijl ze luisterden naar het voorlezen van de kerstgeschiedenis.

„Mooi zijn de sterren geworden, hè Vader?” zei Eldert. „Het lijkt of er nu veel meer kaarsen zijn.” Toen begon Andor op de mondharmonica te spelen. Eerst „Stille Nacht” en toen „Ere zij God” en allemaal zongen ze mee, al kenden ze de woorden niet zo goed. En Eldert, die op een stoof tussen vader en moeder in zat, kroop dicht tegen moeders knie aan en hij voelde zich zo gelukkig als hij nog nooit in zijn leven geweest was. Nu vierden zij ook Kerstfeest en een beter feest dan ze ooit hadden kunnen denken!